

BÄULE

**Handbok med spel-
och tävlingsregler**

Copyright: Svenska pensionärsförbundet r.f. 2020, uppdaterad 2022

Arbetsgrupp: Carl-Gustav Molander, Lennart Elffors, Timo Hitonen, Erik Backman, Gunnar Ölander, Anita Ismark, Berit Dahlin.

Layout: Anci Holm

Foto: Anci Holm, Markus West, Carl-Gustav Molander, Erik Backman

Källor:

Svenska bouleförbundets Handbok för arrangörer av bouletävlingar 10.1.2016.

Internationella spelregler för sporten Boule Pétanque antagna i december 2020, i svensk version antagna av Svenska bouleförbundets styrelse 13.2.2021.

Tack till Folkhälsan/Pensionärsföreningen Nygammalt i Petalax, Pensionärsklubben Milstolpen i Jakobstad.

Innehåll

Förord	4–5	19. Tidsfrister	20
Spelregler för boule		20. Flyttade klot	20
1. Tävlingsformer	8	21. Spel med annans klot	20
2. Godkända klot	9	22. Felaktigt kastade klot	20
3. Godkända lillar	10	23. Mätning	21
4. Spelbanor	10	24. Tillfälligt borttagande av klot	22
5. Spelstart. Ringen	10–11	25. Borttagna klot	22
6. Lilleutkast på markerad bana	12	26. Rubbade klot eller lille	22
7. För att kastad lille ska vara giltig	13	27. Klot på lika avstånd	22
8. Borttagande av hinder på spelplanen	13	28. Skräp på klot eller lille	23
9. Utbyte av lille eller klot	13	29. Poäng	23
10. Flyttad lille	14	30. Protester	24
11. Död lille under pågående omgång	15	31. Besträffning vid frånvaro	24
12. Poängberäkning vid död lille	15	32. Sen ankomst	24
13. Stoppad lille	15	33. Utbyte av spelare	25
14. Kast av klot	16–18	34. Påföljder vid regelbrott	25
15. Uppträdande	18	35. Avbrott av match	25
16. Provkast av klot	19	36. Ny tävlingsomgång	25
17. Ogiltiga klot	19	37. Etik	26
18. Stoppade klot	19	38. Anstötligt beteende	26
		39. Domares skyldigheter	27
		40. Tävlingsjurys skyldigheter vid tävling	27
		41. Monrad	27
		Ordna ett boulemästerskap	
		42. Checklista för arrangörer	30–32
		Anlägga en egen boulbana	
		43. Anlägga bana på gräsmatta	34
		44. Anlägga bana på grusyta	35

Bästa läsare

Du har nu Svenska pensionärsförbundets handbok för arrangemang och spelregler för boule i din hand. Intresset för att spela boule har vuxit

enormt på Åland och i övriga Svenskfinland. Av den

anledningen har en arbetsgrupp inom Svenska

pensionärsförbundet tagit sig an att utarbeta en

introduktion till boulespel.

Du må vara helt ny eller en fullfjädrad boule-

spelare men det är ändå bra att ha gemensamma

riktlinjer och regler för boule i förbundets regi.

Arbetsgruppen har bestått av Carl-Gustav Molan-

der, Lennart Elffors, Timo Hitonen, Erik Back-

man, Gunnar Ölander, Anita Ismark och verksam-

hetsledare Berit Dahlin. Spelreglerna baserar sig i huvudsak

på de spelregler som SPF Seniorerna i Sverige har godkänt.

Förord

Spelets historia

Redan i det forntida Egypten kastade man sten mot fasta föremål.

Också i antikens Grekland hade man kastspel som sedermera började spelas i Romarriket.

Från romarna fördes kastspelet till provinserna och spelades främst av de romerska legionärerna i södra Frankrike. Det moderna spelet med klot kommer från Frankrike. Boule är det franska ordet för klot.

Vad är boule?

Boule är ett samlingsnamn för olika spel med klot. Det som är gemensamt är att klotet ska komma så nära en målkula som möjligt. Boule är ett riktigt sällskapsspel som alla kan delta i. Det är också lätt att spela boule, det tar ungefär tio minuter att lära sig.

Spelreglerna är enkla, men boule är också en precisionssport med en del taktiska och tekniska finesser, som man lär sig efterhand. Ju mer man lär sig desto intressantare blir spelet.

Varför spela boule?

Vi behöver alla frisk luft och motion!

Vi mår bra av gemenskap, att träffa gamla och nya vänner. Boulebanan på en sandbädd är jämn och lätt att röra sig på. Även om man rör sig med käpp kan man kasta klot. Är man rullstolsburen eller använder rollator kan man också delta.

På vintern kan boule spelas med specialklot inomhus i en idrottshall eller som i Petalax inne i ett gammalt växthus med metallklot.

Vad går spelet ut på?

Boule går ut på att spelarna ska kasta sina klot så nära som möjligt intill målkulan som kallas lillen. Spelarna får poäng för de klot det egna laget har placerat närmare lillen än motståndarens bästa klot. Det är bara ett lag, eller en spelare, som får poäng i varje omgång.

Om ditt klot ligger närmast och din motståndares klot ligger näst närmast får du en poäng. Om två av dina klot ligger närmare lillen än motståndarens får du två poäng, och så vidare.

Spelreglerna i den här handboken är avsedda för Svenska pensionärsförbundets bouletävlingar. De är en finlandssvensk version av de internationella spelreglerna.

Arbetsgruppen önskar er alla riktigt trevliga spelstunder tillsammans.

Anita Ismark
ordförande
i arbetsgruppen

Boule spelas med metallklot på en grusbana. Kloten kastas mot en liten målkula som kallas lillen och de av lagets/spelarens klot som är placerade närmare lillen än motståndarnas bästa klot ger poäng.

Boule innehåller både teknik och taktik, som man lär sig efterhand. Och så behöver man behärska spelets regler.

Spelregler för boule

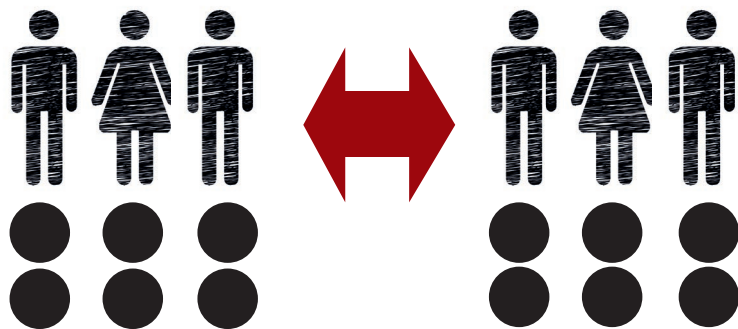
sid 8–27

Hedersordförande Ole Norrback kastar i väg ett klot för förbundsstyrelsens lag under SPF:s förbundsmästerskap i boule i Västernorrland 2019.

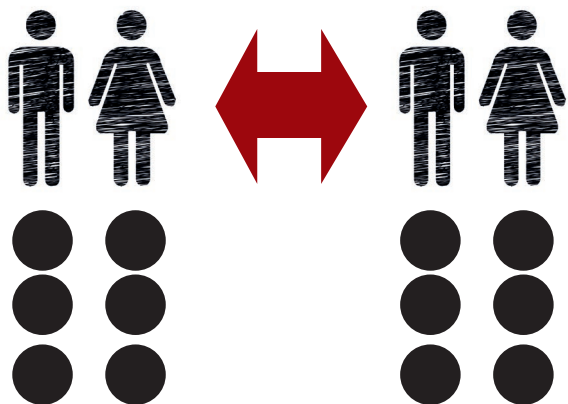
1. Tävlingsformer

Boule spelas som lagsport eller person mot person. Det finns tre alternativ. Beroende på alternativ avgör hur många klot som spelas per person/lag.

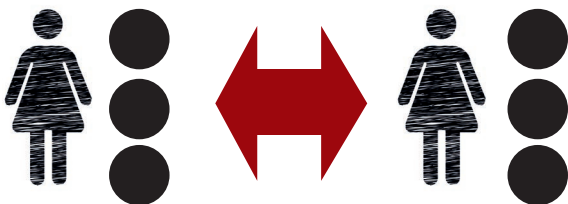
Trippel, tre spelare mot tre. I trippelspel har varje spelare två klot.

Dubbel, två spelare mot två. I dubbel har varje spelare tre klot.

Singel, en spelare mot en. I singel har varje spelare tre klot.

Ett bouleset innehåller sex metallklot och en lille i trä. Kloten bör förvaras i en väska av något slag. I övrigt i utrustningsväg behöver spelaren en trasa att torka av kloten med mellan varven och ett måttband.

2. Godkända klot

Boule får spelas enligt följande:

- Kloten ska vara gjorda av metall.
- De ska ha en diameter mellan 70,5 och 80,0 millimeter.
- De ska väga mellan 650 och 800 gram.
- De ska vara tydligt märkta med lämplig färg eller ingraverade initialer.
- De får inte förändras eller modifieras från tillverkande företags standard.
- Det är dock tillåtet att gravera in spelares namn eller initialer liksom olika logotyper.

3. Godkända lillar

Målkulan lillen ska vara tillverkad av trä. Lillen ska ha en diameter av 30 millimeter, plus/minus en millimeter. Färgade lillar oavsett kulör är tillåtna. Lillar preparerade för att lyftas med magnet är inte godkända.

4. Spelbanor

Tävlingar spelas på avgränsade banor. Rekommenderade mått är att banorna är minst fyra meter breda och 15 meter långa. Minimigränserna är tre meter breda och 12 meter långa. Linjerna runt om banorna ska ses som dödlinjer. Om banorna omges med staket eller förhöjd sarg ska avståndet från dessa till dödlinjen vara minst 30–50 centimeter.

Det bästa underlaget på spelplanen är stenkross 0–4 millimeter.

5. Spelstart: Ringen

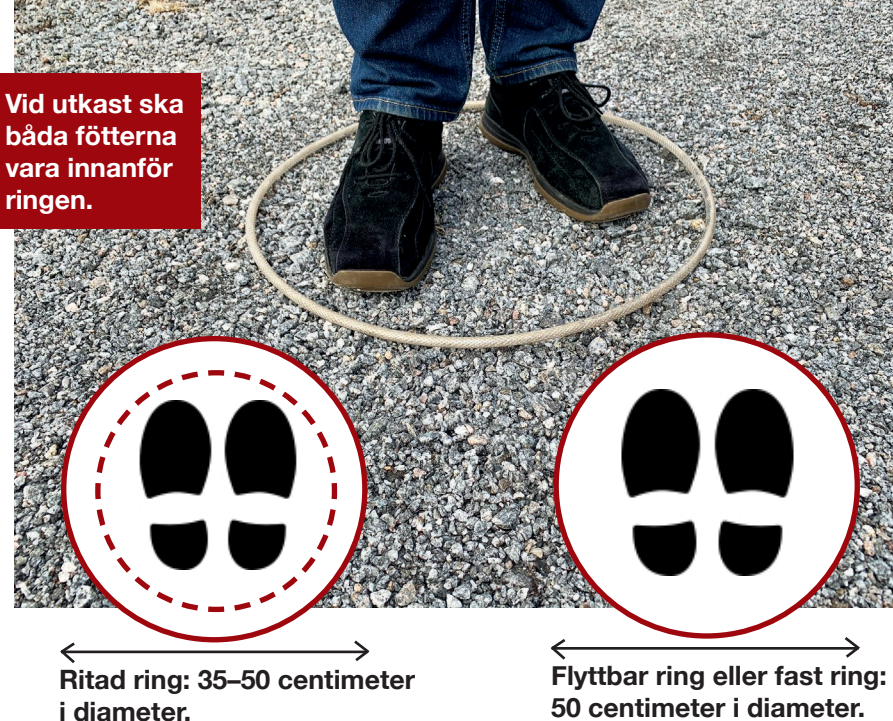
Spelarna ska bege sig till den anvisade spelbanan och lotta om vilket lag som ska börja spela i första omgången. Det lag som vinner lottningen bestämmer var ringen ska ritas/placeras och vem inom laget som ska kasta ut lillen och vem som kastar ut första klotet. Det behöver inte vara samma person.

En ritad ring får inte vara mindre än 35 centimeter eller större än 50 centimeter i diameter. Dock ska den vara så stor att varje spelares fötter får plats i den. I de fall flyttbar ring används ska den vara styv och ha en inre diameter på 50 cm. Ringens placering ska markeras innan lillen kastas.

Ringen måste ritas eller placeras minst 50 cm från dödlinje eller hinder.

Vid utkast ska spelaren stå med båda fötterna inom ringen, övertramp är förbjudet. Man får inte heller lämna ringen och båda fötterna ska ha markkontakt till dess klotet eller lillen har landat. Ingen annan kroppsdels får heller vidröra marken utanför ringen. (Undantag, se punkt 14 tredje stycket.) Efter avslutad omgång, innan nästa påbörjas, ska ritad ring suddas ut eller flyttbar ring tas bort, och banan inom ringen återställas.

Vid utkast ska båda fötterna vara innanför ringen.

I nästa omgång görs lilleutkast från en ring ritad eller placerad kring den punkt där lillen befann sig i slutet av föregående omgång, utom i följande fall:

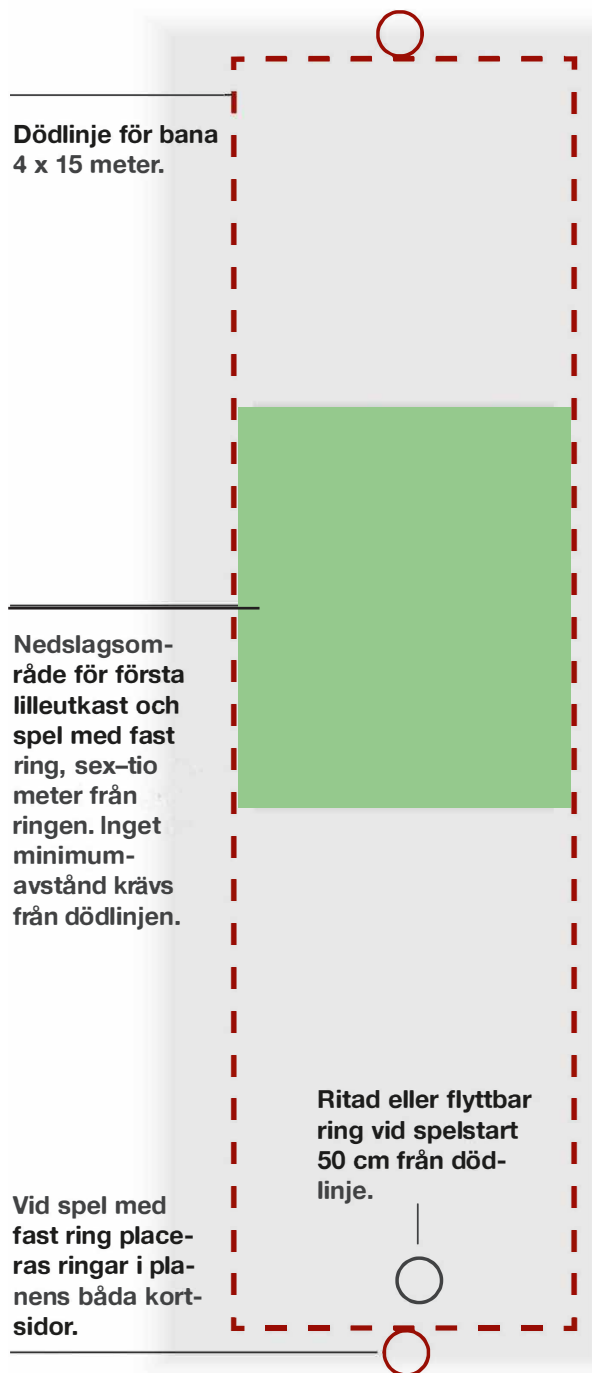
- Ringen kommer att hamna mindre än 50 centimeter från ett hinder.
- Lillen kan inte kastas ut inom de fastställda avstånden.

I det första fallet ritas eller placerar spelaren ringen på reglementsenligt avstånd från hinder eller dödlinje.

I det andra fallet kan spelaren flytta ringen i föregående omgångs spelriktning, dock inte längre än vad som krävs för att kunna kasta ut en godkänd lille på det maximala kastavståndet. Denna möjlighet erbjuds endast om lillen inte kan kastas i någon riktning till det maximala kastavståndet.

Om bägge lagen är överens om att spela med så kallad fast ring är det tillåtet. När fast ring används ska ringen vara 50 centimeter i diameter och ritad eller placerad vid båda kortsidorna av banorna.

Om flyttbar ring används vid spel och den måste flyttas på grund av att avståndet till bouleplanens ände är mindre än 10 meter så får den endast flyttas rakt bakåt, inte åt sidorna.

6. Lilleutkast på markerad bana

För att utkastet av lillen ska vara godkänt, krävs att avståndet mellan lillen och ringens framkant inte understiger sex meter och inte överstiger tio meter.

Inget minimiavstånd krävs, avståndet mellan lillen och dödlinjen får vara 0 centimeter.

Om lillen inte kastas i överensstämmelse med reglerna ovan ska motståndarlaget omedelbart placera lillen på valfri godkänd plats på banan.

Motståndarlaget har också rätt att flytta ringen i överensstämmelse med ovanstående regler om det första lagets placering av ringen inte medger att lillen kan placeras på det maximala avståndet.

Även om det första laget misslyckas med sitt lilleutkast behåller det rätten att kasta första klotet.

7. För att kastad lille ska vara giltig

- Om den kastade lillen stoppas av domare, en motståndare, en åskådare, ett djur eller av ett föremål i rörelse är lillen ogiltig och ska kastas om.
- Om den kastade lillen stoppas av en lagmedlem får motståndarlaget placera ut lillen på valfri godkänd plats på banan.
- Om ett första klot har kastats utan att lillens position har godkänts, har motståndarlaget fortfarande rätt att ifrågasätta lillens position utom i det fall lillen placerats ut av motståndarlaget.
- Innan motståndarna får rätt att placera ut lillen måste båda lagen vara överens om att lilleutkastet är ogiltigt. Annars avgör domaren. Om ett lag handlar annorlunda får motståndarlaget placera ut lillen på valfri godkänd plats på banan.
- Om motståndarlaget också spelat sitt första klot anses lillens position giltig och inga protester kan anföras däremot.

8. Borttagande av hinder på spelplanen

Det är förbjudet att ta bort, flytta eller trampa ner eventuella hinder som finns på spelplanen. Dock får den spelare som står i tur att spela, eller dennes medspelare, fylla igen en fördjupning från ett tidigare spelat klot.

9. Utbyte av lille eller klot

Spelarna får byta ut ett klot eller lille endast i de fall där ett klot eller lillen råkat gå sönder under pågående spel.

I sådana fall ska den största delen av klotet eller lillen markera läget. Om det finns fler klot kvar att spela i pågående omgång ska största delen av det söndriga klotet bytas ut till ett klot med så snarlik diameter som möjligt. Detta gäller även söndrig lille. Vid nästa spelomgång ska det trasiga klotet/lillen bytas ut. Om det rör sig om ett klot får spelaren byta hela klotsetet.

Margareta Eklund, Helge Grägg och Rainer Back i Pensionärsklubben Milstolpen i Jakobstad tränar inomhus med specialklot på vintern.

10. Flyttad lille

Om lillen oavsiktligt rubbas eller flyttas av domare, spelare, djur, blåst eller föremål i rörelse, ska den läggas tillbaka på sin tidigare plats. Detta gäller också om den flyttas av en lille eller ett klot som kommer från en annan spelad match.

Om lillen flyttas av ett spelat klot i samma match, direkt eller indirekt, men blir kvar på spelplanen, ska lillen inte flyttas tillbaka.

11. Död lille under pågående omgång

Lille som under spel flyttas av spelat klot direkt eller indirekt och som på markerad bana passerar dödlinjen, eller hamnar i vattensamling där den flyter fritt, förklaras död och omgången avbryts.

12. Poängberäkning vid död lille

Om en lille förflyttas under spel, så att den blir ogiltig (död), ska spelet avbrytas och omgången poängberäknas efter följande fyra alternativ:

1. **Båda lagen har klot kvar att spela:** Omgången är oavgjord och lillen kastas ut av det lag som vann den senaste omgången eller lottningen.
2. **Inget av lagen har klot kvar att spela:** Omgången är oavgjord och lillen kastas ut av det lag som vann den senaste omgången eller lottningen.
3. **Endast ett av lagen har klot kvar att spela:** Detta lag får tillgodoräkna sig lika många poäng som de har klot kvar att spela.
4. **Tävlingsledningen avgör tillvägagångssättet före varje tävling.**

13. Stoppad lille

Följande gäller om lillen skjuts iväg efter att ha träffats av ett bouleklott men blir kvar på spelplanen:

- Om den stoppas av en domare ska den förbli liggande där den stannat.
- Om den stoppas av en medspelare, får dennes motståndare välja mellan att:
 - a) Låta den ligga kvar där den ligger.
 - b) Lägga tillbaka lillen på dess förutvarande plats.
 - c) Placera lillen någonstans på förlängningen av en linje mellan det ursprungliga och det nuvarande läget.

Lägg klotet i handen försiktigt, som om det vore ett ägg.

Vänd handen. Handflatan och klotet ...

... hamnar då nedåt.

Pendla med armen och gör utkastet. Christer Åbonde i Petalax står för instruktionerna.

Nere tv: Erik Backman från Jakobstad är redo för utkast.

14. Kast av klot

Tag klotet i handen, vänd handen, handflatan och klotet kommer då nedåt. Reglerna tillåter även att klotet rullas ut med handflatan öppen i kastriktningen. Pendelrörelsen ska dock utföras vid sidan av benet.

Vid utkast ska spelaren stå med båda fötterna inom ringen, övertramp är förbjudet. Man får inte heller lämna ringen, utan båda fötterna ska ha markkontakt till dess att klotet eller lillen har landat. Ingen annan kroppsdel får heller vidröra marken utanför ringen.

Dock kan en rörelsehindrad spelare tillåtas ha endast en fot i ringen. För rullstolsburen

spelare gäller att drivhjulet, på samma sida som kastarmen, ska vara inom ringen.

Det första klotet i en omgång kastas av en spelare i det lag som vunnit lottningen om lillen eller vunnit den föregående omgången. I fortsättningen kastar det lag vars klot ligger längre bort från lillen. När endast ett lag har klot kvar spelas dessa. Ett lag har dock rätt att avstå från att spela alla sina klot.

Man får inte ta hjälp av något föremål för att rikta in klotet, man får heller inte rita streck på planen för att märka ut en nedslagsplats. Kloten kastas ett och ett, men spelare eller lagledning får välja att spela flera klot i följd om det anses lämpligt.

Spelare ska se till att klotet är rengjort och att inget häftat fast vid det innan det kastas.

Spelade klot får inte plockas upp förrän omgången är färdigspelad och poängfördelningen fastställd. Varje spelare ska kasta sina egna klot.

Spelade klot får kastas om i följande fall:

- Om ett klot stoppas eller ändrar riktning mellan ringen och lillen av ett klot eller lille från en annan match, ett djur eller föremål i rörelse.
- Om ett första klot har kastats utan att lillens position har godkänts (se även punkt sju tredje stycket).
- Ett klot som stoppas av en motståndare får kastas om i det fall som beskrivs i punkt 18, tredje stycket.

15. Uppträdande

Åskådare och spelare får inte uppträda störande under den tid som spelaren disponerar för att kasta sitt klot.

Motståndarna får inte på något sätt störa spelaren.

Erik Backman och Milstolpen i Jakobstad spelar boule på konstgräs inomhus.

Endast dennes medspelare får uppehålla sig inom markerad bana.

Motståndarna ska befinna sig utanför markerad bana och minst två meter från spelare som ska kasta sitt klot.

Spelare som inte iakttar dessa föreskrifter kan bli utesluten ur tävlingen om förseelsen upprepas efter domarens tillsägelse.

16. Provkast av klot

Provkast får inte förekomma under pågående match. Spelare som bryter mot detta bestraffas enligt punkt 34.

17. Ogiltiga klot

Ett klot som passerar dödlinjen på markerade banor är dött. Så snart ett klot blir dött ska det tas ur spel.

18. Stoppade klot

- Spelat klot, som stoppas av domare, ska ligga kvar där det stannade.
- Spelat klot som stoppats eller ändrat riktning av en medspelare är dött.
- Spelat klot, som stoppats av en motståndare, får enligt spelarens bedömning antingen kastas om eller ligga kvar på den plats där det stannade.
- Om ett tidigare spelat klot, efter att ha blivit träffat av ett annat klot och stoppats av en spelare men blir kvar på spelplanen, kan motståndaren till den som begått förseelsen besluta att:
 - a) Låta det ligga kvar där det stannade.
 - b) Placera det någonstans på förlängningen av en linje, som utgår från den punkt där det träffade klotet befann sig och fram till den plats, där det nu befinner sig, dock enbart inom den markerade banan.

Den spelare, som avsiktligt stoppar ett klot i rörelse på banan, utesluts tillsammans med sitt lag omedelbart från pågående match. Motståndarlaget tilldöms seger med 13–7.

19. Tidsfrister

Efter att lillen har kastats ut har en spelare maximalt en minut på sig att kasta sitt klot. Tiden räknas från det att lillen eller föregående klot har stannat eller att en mätning har slutförts. All mätning som inte utförts av domare eller gäller vilket lag som har poängen ska göras inom tidsfristen.

I en match som är tidsreglerad har spelare rätt till tidstillägg på matchtid för tid som går åt när domare anlitas. Domaren avgör dock tidstilläggets längd.

I påföljande omgång ska lillen kastas ut inom en minut efter det att poängfördelningen i föregående omgång fastställts.

20. Flyttade klot

- Klot som oavsiktligt rubbas av spelare, ett djur eller något föremål i rörelse ska läggas tillbaka på sin föregående plats.
- Klot som flyttas av klot i den egna matchen, men blir kvar på spelplanen, ska ligga kvar.

21. Spel med annans klot

Spelare som spelar med annans klot får en varning. Första gången anses det kastade klotet vara giltigt, men det ska genast bytas ut, eventuellt efter mätning. Om felet upprepas under samma match ogiltigförklaras det felaktigt kastade klotet och allt som det har rubbat ska återställas.

22. Felaktigt kastade klot

Varje klot som inte kastas enligt reglerna är ogiltigt. Allt som det ogiltiga klotet har rubbat ska återställas om det är markerat eller positionerna är kända.

Motståndarna har emellertid rätt att tillämpa fördelsregeln och förklara kastet giltigt. I sådant fall är klotet giltigt och allt som det har rubbat ska ligga kvar på sina nya platser.

Ibland är det svårt att se med ögonmätt vilket klot som ligger närmast lillen. Varje lag behöver ha med sig ett mätinstrument.

23. Mätning

Det lag som spelat senast ska utföra mätningen. Motståndarnas lagledare har alltid rätt att kontrollera hur mätningen genomförs. Lagkaptenerna bestämmer tillsammans om poängfördelningen.

När som helst under omgången kan domaren rådfrågas om den inbördes ordningen på kloten som ska mätas och domarens beslut är slutgiltigt. Under den tid som domaren mäter ska spelarna befinna sig på minst två meters avstånd från mätningen.

Varje mätning ska genomföras med ett lämpligt mätinstrument, ett måttband, som varje lag måste ha med sig.

Mätning som utförs under spelomgång gäller endast vilket lag som är i tur att kasta. Vid lika avstånd från lillen kastar lagen varannan gång. Det lag som kastade senast inleder, se även punkt 27.

24. Tillfälligt borttagande av klot

Om det behövs för att man ska kunna utföra en mätning får man tillfälligt flytta på klot och hindrande föremål mellan lillen och det klot som ska mätas, men först efter det att lägena noggrant markerats. Efter mätningen ska de borttagna föremålen läggas tillbaka.

25. Borttagna klot

Det är förbjudet för spelarna att ta upp spelade klot innan omgången avslutats. Klot som plockas upp i slutet av en omgång, innan poängen överenskommits, är döda. Mot detta kan inga protester anföras. Om en spelare plockar upp sina klot från banan medan laget fortfarande har klot kvar att spela får lagets kvarvarande klot i omgången inte spelas.

26. Rubbade klot eller lille

Mätningen är förlorad för ett lag om någon av dess spelare under mätning rubbar lillen eller något av de klot som ska mätas.

Om domaren under mätningen rubbar eller flyttar på lillen eller ett klot får domaren bedöma vilket klot som var närmast eller döma lika. Denna bedömning kvarstår tills något av kloten som mättes eller lillen har flyttats.

27. Klot på lika avstånd

När de två lagens bästa klot ligger på samma avstånd från lillen kan följande situationer uppstå:

- Om det inte finns fler klot kvar att spela är omgången oavgjord och lillen kastas ut av det lag som vann den senaste omgången eller lottningen.
- Om endast ett lag har klot kvar ska dessa spelas.
- Om båda lagen har klot kvar ska det lag som spelade det senaste klotet spela igen, därefter motståndarlaget, och man fortsätter så tills dess att ett av lagen tar poäng. Därefter spelar man i vanlig ordning.

28. Skräp på klot eller lille

Om något olämpligt fastnat på klot eller lille som kan försvåra mätningen ska det tas bort.

Vinnare i SPF:s boulemästerskap 2019 kommer från Mariehamn och heter Clas Rosenblad, Britt-Marie Rosenblad och Gun-Britt Bonnevier.

29. Poäng

Det lag som vid omgångens slut har placerat klot närmare lillen än motståndaren har vunnit omgången. Laget får då tillgodoräkna sig lika många poäng som de har klot närmare lillen än motståndarnas bästa klot.

Matcherna spelas normalt till 13 poäng, men tävlingsarrangören har möjlighet att besluta att matcherna spelas till elva poäng.

Tävlingsledningen kan besluta om att matcherna ska spelas på tid. Matcherna kan då sluta oavgjorda. Vardera laget tilldelas då varsin matchpoäng. I övrigt gäller två matchpoäng till segrande lag och noll matchpoäng till förlorande lag.

30. Protester

Inga andra protester än de som inges till domaren kan beaktas. Protester som inges efter avslutad match beaktas inte.

31. Bestraffning vid frånvaro

Spelare (lagrepresentant) ska vara närvarande vid sekretariatet vid lottnings och när övrig information ges.

Om ett lag inte kommer till spel inom fem minuter efter den officiellt meddelade starttiden för matchen tilldelas motståndarlaget en poäng. Det erhåller därefter tre poäng för varje ytterligare femminuters försening. Det lag som inte infunnit sig på den anvisade spelbanan senast 25 minuter efter den fastställda spelstarten har förlorat matchen. Motståndarlaget tilldöms seger med 13–7 alternativt 11–6.

Samma regel tillämpas även då spelet återupptas efter att tävlingsledningen beslutat om avbrott.

Ett lag som inte är fulltaligt behöver inte invänta frånvarande spelare utan kan påbörja spelet, dock utan att disponera den frånvarande spelarens klot.

Spelare får inte avbryta sitt deltagande i en match, eller lämna tävlingsområdet, utan domarens medgivande.

32. Sen ankomst

- En spelare som är försenad och infinner sig inom en timme efter officiell spelstart får inte delta i den pågående omgången men väl i de påföljande omgångarna i matchen.
- En spelare som är försenad och infinner sig mer än en timme efter officiell spelstart får inte delta i matchen, men väl i eventuella efterföljande matcher.
- En omgång anses vara påbörjad i och med att lillen är utkastad, oavsett om den är giltig eller inte.

33. Utbyte av spelare

Utbyte av spelare är tillåtet fram till den officiella spelstarten. Ersättare får inte vara anmäld för ett annat lag i tävlingen. Ersättande spelare får sättas in vid behov i ett lag. Om en spelare, som ingår i ett lag och under spel drabbas av akut sjukdom eller olycksfall, får en annan spelare sättas in. Dock gäller även här att denne inte får vara anmäld i ett annat lag.

34. Påföljder vid regelbrott

Spelare som åsidosätter spelreglerna tilldöms bestraffningar i följande ordning:

1. Varning.
2. Annullering av det spelade klotet eller klot som ska spelas.
3. Uteslutning av felande spelare för resten av matchen.
4. Diskvalifikation av det felande laget.
5. Diskvalifikation av båda lagen om de har samverkat eller handlat i samförstånd.

35. Avbrott av match

Om vädret allvarligt försämrats under en tävling ska i princip alla pågående omgångar avslutas om inte domaren beslutar annorlunda. Domaren är behörig att, tillsammans med tävlingsjuryn, besluta om tillfälligt uppehåll i spelet eller att tävlingen ska avbrytas.

36. Ny tävlingsomgång

Skulle det visa sig att vissa matcher inte är avslutade när ett nytt skede i tävlingen påannonseras, till exempel en andra eller tredje match, får domaren, efter samråd med tävlingsjuryn, vidta alla de åtgärder och fatta alla de beslut som denne anser vara nödvändiga för tävlingens genomförande.

37. Etik

Tävlingsspelande lag som betar sig osportsligt och respektlöst mot publik, ledare och domare kan uteslutas ur tävlingen. Denna uteslutning kan i sin tur medföra att erhållna resultat inte får behållas. Den kan också leda till påföljder enligt punkt 38.

38. Anstötligt beteende

Den spelare som uppträder anstötligt eller, ännu värre, gör sig skyldig till våld gentemot någon ledare eller domare, mot annan spelare eller mot åskådare, utesluts ur tävlingen. Denna bestraffning ges av domare, tävlingsjury eller arrangör.

Besträffning som tilldöms den felande spelaren kan också drabba dennes medspelare.

En korrekt klädsel krävs av varje spelare och det är inte tillåtet att spela i bar överkropp.

Av säkerhetsskäl får man inte heller spela barfota eller i skor som är öppna fram- eller baktill.

Det är förbjudet att röka, även elektroniska cigaretter, på spelområdet. Det är också förbjudet att använda mobiltelefon under pågående match.

Spelare som inte följer dessa bestämmelser efter tillsägelse från domaren ska uteslutas ur tävlingen.

39. Domares skyldigheter

Domare som fått i uppdrag att leda tävlingen ska se till att såväl spelreglerna som tävlingsbestämmelserna noga efterlevs. Domaren är bemyndigad att utesluta spelare eller lag som vägrar att rätta sig efter dennes direktiv.

40. Tävlingsjuryns skyldigheter vid tävling

Händelser som inte kunnat förutses i detta regelverk ska underställas domaren som har möjlighet att hänskjuta dem till tävlingsjuryn. Tävlingsjuryn består av minst tre och högst fem medlemmar. Tävlingsjuryns beslut kan inte överklagas.

Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

41. Monrad

Monrad är en spelform där ett förutbestämt antal omgångar spelas och används som inledande spelform i cupturneringar eller som ett sätt att utse vinnaren i tävlingen. Inför första omgången lottas rangordningen helt fritt, med undantag för att lag från samma förening inte bör mötas. Efter varje slutförd omgång rangordnas lagen efter resultat enligt:

- Matchpoäng.
- Klotdifferens.
- Rangordning från omgången innan.

I nästa omgång möts lag 1 mot lag 2, lag 3 mot lag 4, lag 5 mot lag 6, och så vidare. Men det är tillåtet att undvika möten mellan lag som redan spelat mot varandra.

Om det är ojämnt antal lag, det vill säga att ett lag saknar motståndare, vinner det sist placerade laget på walk over i den aktuella omgången. Seger på walk over räknas som 13–7. Rangordningen efter den sista omgången gäller som slutresultat.

För mästerskap spelas det fyra omgångar.

Ordna mästerskap i boule

sid 30–32

Boule är en växande sport inom Svenska pensionärsförbundet. I förbundsmästerskapen 2019 i Västanfjärd tävlade 70 lag.

Svenska pensionärsförbundet ordnar tävlingar, kampanjer och förbundsmästerskap i flera olika sporter. Varför gör SPF det? Svaret är enkelt. Det är därför att det intresserar och samlar pensionärer till gemenskap.

Förbundsmästerskap i boule ordnas av Svenska pensio-

närsförbundet i samarbete med en lokal pensionärsförening inom augusti månad varje år. Det praktiska ansvaret ligger på den lokala pensionärsföreningen.

Distriktsmästerskap i boule arrangeras av regionerna inom SPF enligt regionstyrelsernas beslut.

42. Checklista för arrangörer

När ni i er pensionärsförening planerar att ordna klubbmästerskap eller större bouletävlingar är det bra att ha en checklista att utgå ifrån inför tävlingarna.

☒ INBJUDAN TILL PENSIONÄRSFÖRENINGARNA.

En inbjudan bör sändas ut i god tid till pensionärsföreningarna. Inbjudan bör innehålla:

- Plats och datum
- Tidpunkt för sista anmälan
- Tidpunkt för tävlingens start och spelschema
- Tävlingsstatus
- Tävlingsklasser och spelform
- Tidpunkt för matpaus
- Tidpunkt för kaffepaus
- Anmälningsavgift och konto

☒ FÖRBEREDELSE

- Fixa banorna i spelskick
- Fixa tillräckligt bra skyltning till spelplatsen
- Skaffa resultatplåtar
- Vidtala banmästare, tävlingsledare, domare, tävlingsjury, poängräknare, samt data- och resultatredovisare
- Organisera mat- och kaffeservering
- Hyr en högtalaranläggning med tillräckligt stor kapacitet på spelområdet
- Ordna med bajamajor
- Organisera övernattningsmöjligheter
- Beställ bussar för transporter till hotell och restaurang
- Ordna träningsmöjligheter

Pokaler ges till vinnarna i mästerskapen.

☒ SOCIAL SAMVARO FÖRE FÖRBUNDSMÄSTERSKAPEN

- Ordna guidade utfärder på orten och övrigt program
- Social samvaro med middag ordnas i samband med boulemästerskapen
- Organisera underhållning till middagen
- För middagen kunde debiteras en avgift

☒ TÄVLINGSLEDNING

Arrangerande förening utser en tävlingsledning som har ansvar för hur tävlingen genomförs.

✓ TÄVLINGSJURY

Tävlingsledningen utser en tävlingsjury, gärna i samråd med domaren. Juryn ansvarar för att behandla fall som inte förutsetts i regler, stadgar och bestämmelser. Tävlingsjuryn ska bestå av ordförande och ytterligare minst två och högst fyra personer från minst två olika föreningar. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst. Domaren ingår inte i tävlingsjuryn, men har rätt att delta i juryns sammanträden som adjungerad. Tävlingsjuryns beslut kan inte överklagas.

✓ DOMARE

Vid varje tävling ska det finnas en domare som huvuddomare. Denna får inte delta i tävlingen.

✓ PRISER

Som priser ges pokaler till vinnarlagen.

✓ MASSMEDIA

Bouletävlingens arrangör kontakter lokala media såsom dagstidning, lokalradio och -tidning samt lokal tv.

✓ RAPPORTERING

Efter tävlingens slut ska resultaten och en tävlingsrapport med uppgifter om bland annat tävlingsledare, domare och antal deltagande lag rapporteras in. Detta görs i förbundets tidning God Tid och på förbundets och regionernas webbsidor.

✓ DATAPROGRAM FÖR RESULTATLISTOR

ViktoriaBoule är ett lättanvänt dataprogram för administration av bouletävlingar enligt Monrad-systemet. Programmet kan laddas ner gratis från viktoriaboule.se. Programmet uppdateras regelbundet så man bör se till att man alltid använder den senaste versionen. Programmet kräver excel.

I Petalax har man byggt boulebana i ett gammalt växthus. Anita Ismark gör ett lilleutkast under ett studiebesök. Sven Backlund och Sture Häggblom hejar på.

**Anlägga
en egen
boulebana**

sid 34–35

Förutsättningarna för att anlägga en boulebana styrs av vilket underlag banan ska anläggas på. Svensk boule har handfasta tips på hur man ska gå tillväga. På de kommande sidorna finns råd om hur man griper sig an gräsmattor och en gammal parkeringsplats. Mer om andra typer av underlag finns på svenskboule.se.

44. Anlägga bana på gräsmatta

1. Schakta (gräv) ut gräsmattan utifrån de mått ni kan få ut. Schakta (gräv) ut 30–40 centimeter. Spara en del av jorden, den fungerar bra som utfyllnad runt bansargen.
2. Se till att ytan är ganska jämn. Det är bra om underlaget inte är helt i våg +/-0, detta för att regnvatten ska kunna rinna av.
3. Fyll på med cirka två decimeter stenkross 8–16. Det fungerar som dräneringslager.
4. Jämna ut underlaget. Platta till hela ytan med en markvibb, lämplig vikt är 120 eller 140 kilo.
5. Lägg på en fiberduk. Vägverket har i regel en bra tunn fiberduk att köpa, annars går det lika bra med trädgårdsfiberduk, men då får man lägga den dubbelt.
6. Fyll därefter på med 20–30 centimeter stenkross, storlek 0–4 millimeter. (0–8 kan vara ett alternativ.) Spara några skottkärror med stenmjöl för efterarbetet.
7. Jämna ut ytan och se till att banan är i relativ våg +/-0.
8. Rama gärna in banområdet med byggtimmer, men se då till att en del av stenmjölet (cirka en decimeter) hamnar som stöd åt baninramningen.
9. Vattna banan enkelt. Platta till stenmjölet med markvibben, kör två hela varv. Därefter vattna och vibba växelvis minst åtta gånger. Vibbandet får vattnet att tränga neråt i banan och det gör att stenmjölet binds ihop. Om du märker att stenmjölet sjunker undan på vissa ställen så fyll på med det sparade stenmjölet i skottkärran.
10. Efter cirka sju gånger börjar banan sätta sig ordentligt. Vibba hellre ett par omgångar för mycket än för lite.
11. När du känner att banan har satt sig, fukta lite och rugga upp översta ytan lätt med en trädgårdsräfsa i metall.
12. Låt banan vila en till två dagar.
13. I början kommer banan att vara hård och rullig, men efter en veckas spel blir ytan fin.
14. Om säsongen är extremt torr kan det vara bra att vattna banan.

45. Anlägga bana på grusyta

En grusyta kan ha väldigt olika underlag beroende på vad den använts till så man kan behöva gräva olika mycket innan man kommer ner till en bra grund. Så tänk alltid på undersöka underlaget först. Här beskrivs anläggande på en gammal dålig parkeringsplats.

Arrangörerna av boulemästerskapet i Västanfjärd anlade banor på en parkeringsplats. Markus Holmström och Karl-Gustav Eriksson tävlade för Kimito pensionärsförening.

1. Skrapa (gräv) ut grusytan utifrån de mått ni kan få ut. Det är bra om banan inte är helt i våg +/-0, detta för att regnvatten ska kunna rinna av.
2. Skrapa (gräv) ut mellan 15–25 centimeter. Man kan förmoda att det under gruset finns dräneringslager och eventuell fiberduk.
3. Se till att ytan är ganska jämn.
4. Fyll därefter på med 20–30 centimeter stenkross, storlek 0–4 millimeter. (0–8 kan vara ett alternativ.) Jämna ut ytan och se till att banan är i relativ våg +/-0.
5. Rama gärna in banområdet med byggtimmer.
6. Spara några skottkärror med stenmjöl för efterarbetet.
7. Vattna banan enkelt.
8. Följ därefter instruktionerna för anläggande på gräsmatta punkterna 9–14.

Boule är bra motion, billigt och beroende-
framkallande. Man kan lära sig boule på
tio minuter men det tar många år att bli
riktigt bra. I den här handboken benar vi
ut reglerna för dem som tävlar och inspire-
rar nybörjare till att prova på.

spfpension.fi